

עין משפט נר מצוה
 ג מ"י פ"ה מהל' שמיטה ויזיל
 הל' טו, טז. ס מ"י פ"ה מהל'
 שמיטה ויזיל הל' טז סג עשין
 קמת. ע מ"י פ"ג מהל' מעשר
 הל' ה. פ מ"י פ"ה מהל'
 שמיטה ויזיל הל' טו.

רמב"ם דפוס ישן

ח **בושר**. הוא ידוע והוא
 הענב שלא נתבשל: **הבאיש**.
 הוא שהיו הגרעינים שבתוך
 הצגרים נראין מבחוץ לרוב
 צחות הגרירי כשינסו תוכו
 מים והביא על זה הענין שם
 באשה מפני שהוא קרוב
 להתעפש ולהשחת כשיניחוהו:
 ט **משיכניסו רביעית**
לסאה. משעה שיהיה כשיעור
 סאה מן הזיתים רביעית שמן;
פוצע. שובר אותם כמו שיעשו
 בזיתים המאכל וזה שאמר
הכניסו שלישי רוצה לומר
 שלישי לוג בלבד כשתהיה סאה
 מאותן הזיתים עושין ג' לוגין
 שמן כשהיו נגמרין ויהיה
 העיקר כשיוציאו מן השמן
 תשיעית ממה שיוציאו כשהיה
 נגמר ביכולו מותר לו לכתוש
 אותו ולדרוך אותו חוץ למדינה
 ולהכניס השמן לביתו ויאכל:
 וכן **כיוצא בהם**. הפי'
 שיוציאו מהן שמן וכבר ביארנו
 שיעור לוג וסאה ורביעית בסוף
 פאה: **ועונת המעשרות**
 יתבאר אחר זה במס' מעשרות:

הערות לר"ש

7 כ"י. ובדפוס: אחת בבית.
 8 כ"י. ובדפוס: א"ר בון.
 9 וכ"ה בירושלמי מהו שלישי,
 לוג, מתני' בעושין ג' לוגין
 לסאה (הג' הגר"א. ועי' בש"א
 ובפאת השלחן). 10 בכ"י: כך
 עונתו.

הערות לרא"ש

אחרים יכול לחתוך האילן אם
 צריך [לעצין] שהוא מעולה
 בדמים (עיין ב"ק צא ב). אבל
 קשה לי מאי דאמרינן (שם) לא
 מת חיילי ברי [אלא בשביל
 שקצין] תאנה בלא זמנה, וגם
 אמרינן בפ' החובל (שם) האי
 דיקלא דטעין קבא אסור
 למקצייה, משמע אפילו מעולה
 בדמים, וצ"ע (חידושי רבי
 מרדכי רומאנו). ועיין לקמן
 סוף מ"י בר"ש ובר"מ שם.

ליקוטים

ח. במשנה. **הבושר משהביא**
מים אוכל בו פתו. הרא"ש
 ע"ז פ"ב סי' יג. (שדה צופים)
 וכן **כיוצא**. דבושר גם כן,
 פירות שהן כמו בושר שיש
 בהן הבאת מים והבאשה
 שיעורן כמו בושר, וכן בזיתים
 (דמ"ט). (חידושי הגר"א)
 1 רא"י אמשי"כ במ"ד ד"ה וכן.

יולא דופן (גדה דף מו.) אמר רבה בר בר חנה משילצין
 ראשיהן. ובירושמי (הלכה ו) [אמרין] מהו צילון, רבי
 חייל בר צל אמר [מיימה] כמה דלת אמר (זכריה יא)
 וגם נפשם צלה צי. כלומר ש[נתצטלו] ולא נתצטלו
 יפה: **חייב במעשרות**. כדמנן
 צמס' מעשרות (פ"א מ"ג)

שני שבוע חייב במעשרות:

ח **הבושר משהביא מים אוכל בו**
פתו בשדה **הבאיש כונס לתוך**
ביתו וכן כיוצא בו בשאר שני
שבוע חייבין במעשרות: ט זיתים
משיכניסו רביעית לסאה פוצע
ואוכל בשדה הכניסו חצי לוג
כותש וסך בשדה הכניסו שלישי
כותש בשדה וכונס לתוך ביתו וכן
כיוצא בהם ושא"ר שני שבוע
חייבים במעשרות ושא"ר כל פירות
האילן כעונתן למעשרות כן עונתן

שינויי נוסחאות: 1 ושאר, ר"מ. 2 נ"א בשאר (דפוס
 וילנא). וכ"ה בר"ש.

מפרש צירושלמי (שס) ר' זעירא צמס ר' יסא
 משיקראו צאשה. והיינו כשמתחילין להתצטל:
 ט **רביעית לסאה**. שמסאה זיתים יכול לסמוט

רביעית לוג, והיינו צתחלת הנלפת: **ואוכל בשדה**. דדבר שזרכו לאכול הוא. אצל לסוך לא חזו, והוא
 ליה כין וחומץ, לאין סכין דבר שאין דרכו לסוך כדמנן לקמן צפ"ח (מ"ג): **הכניסו חצי לוג**.
 שנתצטלו מעט יותר עד שהוא יכול להוציא חצי לוג מסאה: **הכניסו שלישי**. שהצילו שלישי ממה
 שעתידין לגדל. אי נמי שלישי ממה שמוציא לסאה כשנתצטלו יפה יכול להוציא עכשיו: **כן עונתן**¹⁰

פירוש מהר"י בן מלכי צדק

שלישי כגון שכל זית בגמרו שקל ועתה הוא שלישי
 שקל א"נ כגון סאה זיתים גמורים מוציאין ו'
 לוגין שמן ואם תכתוש סאה מאלו יוציאו ב' לוגין
 שמן ואלו נקראין זיתים משהביאו שלישי. וכן **כיוצא**
בהן וכו'. דתנן (מעשרות פ"א מ"ג) התבואה
 והזיתים משיכניסו שלישי. ושאר כל פירות האי"ץ
 כחיובן למעשרות כך חיובן לשביעית. כלומר בפגין
 ובבושר ובזיתין רשאי לאכול מהן בשביעית קודם
 שהגיעו לעונת המעשרות שבני אדם עשוין לאכלן
 כך אבל משאר פירות האילן אינו רשאי לאכול אלא
 משבאו בשאר שני שבוע כיוצא בהן לעונת
 המעשרות אבל קודם לכן לא מפני שאתה מפסידן
 ואמר קרא לאכלה ולא להפסד. ות"ר כל תבואתה
 לאכול מלמד שאין נאכלת אלא תבואה מיכן אמרו
 מאימתי אוכלין פירות האילן בשביעית הפגין
 משהזריחו וכו' עד ושאר כל פירות האילן אין את
 רשאי לכבוש מהן ולשלוק מהן ולא לאכול
 מפניהן אלא כעונתן למעשרות כך עונתן לשביעית.

משיבחיילו. ח **הבושר**. פי' הענבים והבאושים.¹
משהביא מים. כשתסחטם תוציא מהם מים. **אוכל בו**
פתו בשדה. שאין בו איבוד שכן דרך הקיהות אוכלות
 אותו. **הבאיש כונס לתוך ביתו**. וכן **כיוצא בהן וכו'**.
 דתנן (מעשרות פ"א מ"ב) הענבים והבאושים
 משיבאישו ופירש ר' זירא משיקראו באושה פי'
 לחולה בלשון חכמים [קורין]² באושה ובלע"ז נקרא
 החולה מלטו והענבים משיבחיילו להתבשל קורין
 (אותה) [אותם]³ אובא מלטא. נמצא לחולה ולענבים
 מבושלים מעט שם אחד להן בירוש' ובלע"ז שלנו.
 ט **זיתים שהכניסו**⁴ **רביעית לסאה**. פי' כשתכניס סאה
 זיתים בתחלת הנצתם, (ו)בסחטם⁵ יצא מהן רביעית.
 פי' כל מקום ששנינו רביעית, הוא רביעית הלוג. **פוצע**.
 לע"ז אמקא. נתבשלו עוד, עד שמסאה אתה יכול
 להוציא חצי לוג משקה, כותש וסך בשדה. **הכניסו**
שלישי. פי' הכניסו הזיתין משיעור שעתידין להתגדל

1 עיין ריבמ"ץ מעשרות פ"א מ"ב. 2 רש"ט. 3 כנדצ"ל. 4 הגהת
 הגר"א.

פירוש הרא"ש

שמסאה זיתים יכול להוציא רביעית הלוג שמן והוא תחלת
 הנלפת: **פוצע**. למתק מריחותם ואוכל ואכתי לא חזו לסוך:
הכניסו שלישי. שעמדו על שלישי גדולם, א"נ שיכול להוציא
 ממנו שלישי שמנן העתידיים ליתן כשיגמרו, ופירוש הראשון
 עיקר דעונתן למעשרות הוא הצאת שלישי כדמנן צפ"ק
 דמעשרות (מ"ג) התבואה והזיתים משהביאו שלישי: **כעונתן**
למעשרות. כדמפורש צפ"ק דמעשרות: **כך עונתן**
לשביעית. ואין להם זמן אחר מוקדם כמו תאנים וענבים